

panostaja

LUOMME MENESTYS- TARINOITA

Yhtiökokous

31.1.2017
CEO Juha Sarsama

1

Tilikausi 2016 numeroina

2

1/30/2017

Tuloslaskelma, konserni 12 kk

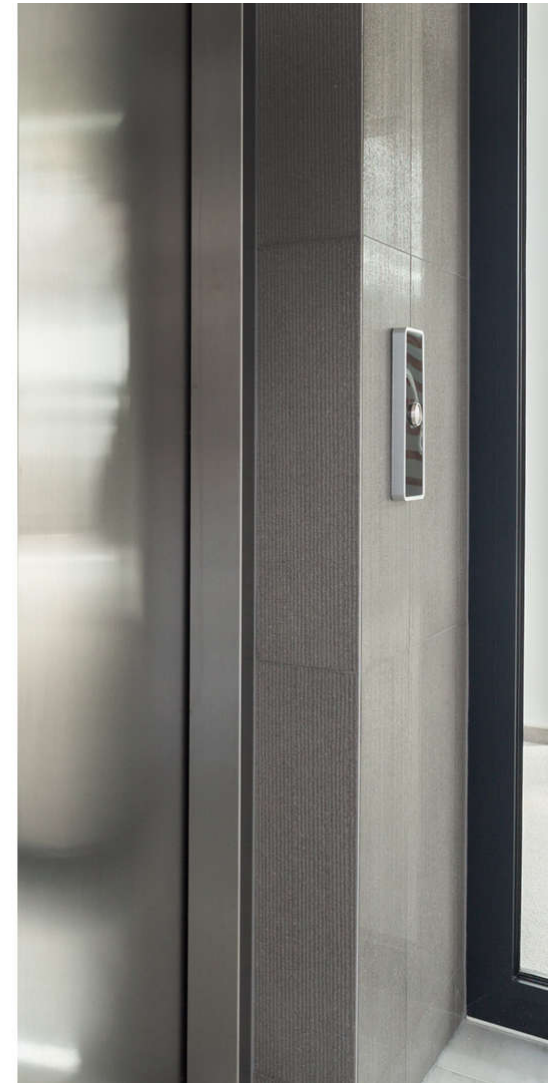
EUR 1 000	11/15-10/16 (12 kk)	11/14-10/15 (12 kk)	Erotus	Muutos-%
Liikevaihto	172 476	148 218	24 259	16,4 %
Liiketoim. muut tuotot	1 493	674	819	121,5 %
Kulut yhteensä	165 007	141 569	23 438	16,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	7 371	6 049	1 322	21,9 %
Liikevoitto/-tappio	8 962	7 323	1 640	22,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 112	-3 832	1 720	44,9 %
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	107	-53	160	301,0 %
Tulos ennen veroja	6 957	3 437	3 520	102,4 %
Verot	-1 486	277	-1 763	-636,7 %
Voitto/tappio jatkuvista liiketoiminnoista	5 471	3 714	1 757	47,3 %
Voitto/tappio myydyistä liiketoiminnoista	3 750	9 535	-5 785	-60,7 %
Voitto/tappio lopetetuista liiketoiminnoista	0	250	-250	-100,0 %
Tilikauden voitto/tappio	9 221	13 499	-4 278	-31,7 %
Jakautuminen				
3 Emoyhtiön osakkeenomistajille	4 154	7 834	-3 680	-47,0 %
Määräysvallattomille osakkeenomistajille	5 067	5 665	-598	-10,6 %

Tase, konserni

EUR 1 000	10/2016	10/2015	Erotus	EUR 1 000	10/2016	10/2015	Erotus
Liikearvo	78 406	78 042	364	Oma pääoma	40 017	38 075	1 942
Muut aineettomat hyödykkeet	9 673	11 252	-1 579	Määräysvallattomien osuus	31 128	32 001	-873
Aineelliset hyödykkeet	13 308	10 167	3 141	Oma pääoma yhteensä	71 145	70 076	1 069
Osuudet osakkuusyhtiöissä	3 759	3 666	93				
Laskennalliset verosaamiset	6 974	5 911	1 063	Laskennallinen verovelka	2 611	1 836	776
Muut erät	7 538	6 861	677	Oman pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina	0	0	0
Pitkäaikaiset varat yhteensä	119 659	115 898	3 760	Pitkäaikaiset velat	65 970	59 825	6 145
				Lyhytaikaiset velat	47 553	41 650	5 903
Vaihto-omaisuus	11 043	12 596	-1 553	Oman pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina	0	14 757	-14 757
Myyntisaamiset ja muut saamiset	30 004	29 042	962	Velat yhteensä	116 134	118 067	-1 934
Myytavissä olevat rahoitusvarat	0	6 606	-6 606	Myytavissä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat			0
Rahavarat	26 573	24 001	2 572				
Lyhytaikaiset varat yhteensä	67 620	72 245	-4 625	OMA PÄÄOMA JA VELAT YHT.	187 279	188 143	-865
Myytavissä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät			0				
VARAT YHTEENSÄ	187 279	188 143	-865				

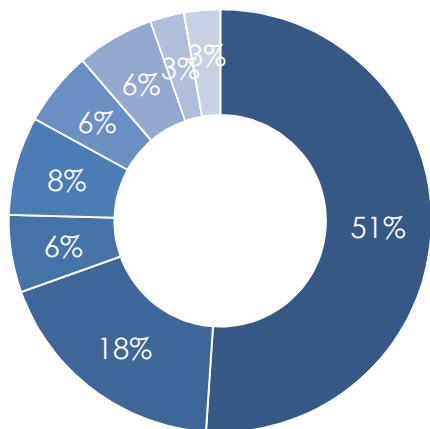
Taseen merkittävimmät muutokset 10/2016 – 10/2015

- Granon Luotta Oy:n ja Micromedian liiketoiminnan hankinta
 - kasvattaa liikearvoa
- KotiSunin voimakas panostus kalustoon
 - selittää käyttöomaisuuden kasvua
- Rakennushelaston myynti
 - selittää vaihto-omaisuuden pienenemistä
- Fleximin ja Granon osingonjako
 - vähemmistön osuudet näkyvät vähemmistöosuuden pienenemisenä
- Emon rahoitusjärjestely
 - VVK 15 m€ maksettiin pois ja tilalle otettiin uutta lainaa 20 m€

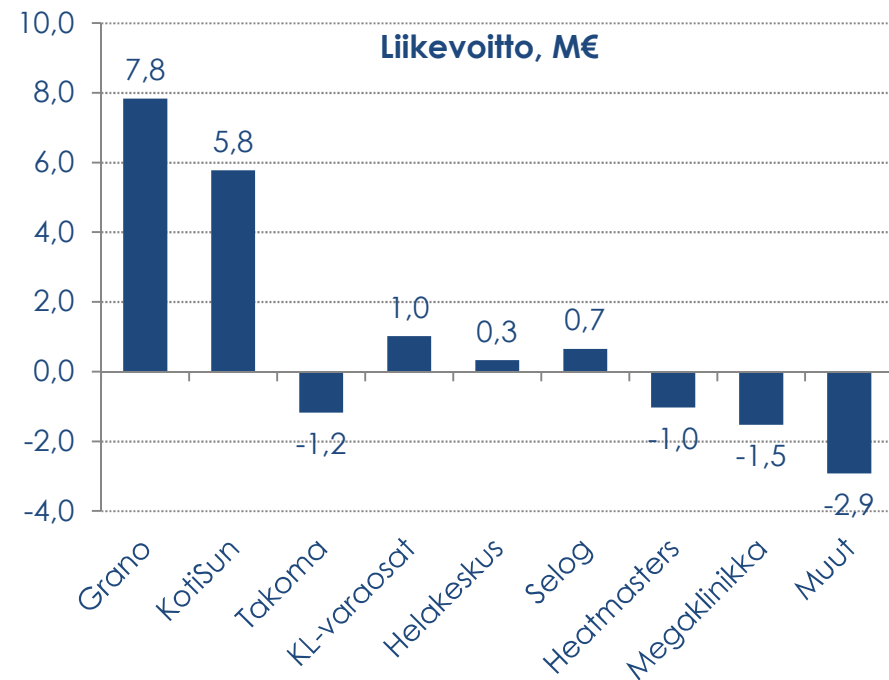
Segmenttikohtainen jako Q1-Q4/2016 (12 kk)

Liikevaihto, %-osuus

- Grano ■ KotiSun ■ Takoma
- KL-varaosat ■ Helakeskus ■ Selog
- Heatmasters ■ Megaklinikka

Liikevoitto, M€

Epäyhtenäinen kehitys jatkui

- Useiden sijoituskohteiden markkinatilanne on jatkunut edelleen heikkona.
- Sijoituskohteiden väliset erot tuloskehityksessä olivat huomattavia.
- Kokonaisuudessa tuloskehitys oli odotuksiamme heikompi

- Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että päättyneeltä tilikaudelta maksetaan osinko 0,04 euroa osakkeelta.

	Q4/2016	Q4/2015		10/2016	10/2015	
	3 kk	3 kk		12 kk	12 kk	
Liikevaihto	↑ 45,7	44,1	+ 4 %	↑ 172,5	148,2	+ 16 %
Liikevoitto	↓ 2,6	3,1	- 18 %	↑ 9,0	7,3	+ 22 %
Voitto	↓ 3,1	13,5	- 77 %	↓ 9,2	13,5	- 32 %
Liiketoiminnan rahavirta	↑ 4,6	- 1,6	+387 %	↑ 9,6	8,0	+ 21 %

Sijoituskohteet - Poiminnat Q4

GRANO

- Kehityshankkeita laajalla rintamalla ja kasvuun panostetaan
- Liikevaihto kuitenkin laski lievästi ja kannattavuuskehitys oli odotuksia heikompi
- Rakennejärjestelyt vietiin loppuun
- Myös järjestelykulut painoivat tulosta

kotisun

- Kasvu jatkuu voimakkaana
- Viemäri liiketoiminnan kasvu ja kannattavuus edennyt suunnitellusti
- Asiakastyytyväisyys 97 % - leveroimme tätä

megaklinikka

- Solmittu kaksi uutta lisenssisopimusta
- Ruotsin klinikka avattiin syyskuun puolivälissä. Markkinointi ja asiakasmäärien kasvattaminen fokuksessa

Tilikauden aikana tapahtunutta

- 30 M euron rahoitusjärjestely
 - Johtoryhmän kannustinjärjestelmä
 - Flexim lisäkauppahinta
 - Grano: Luotta Oy:n ja Micromedian logistiikkatoimintojen osto
 - Kotisun: Pirkanmaan LVI-Tekniikka
- ⇒ Yritysostoresurssit vahvistuivat
- ⇒ Johdon yhteenlaskettu omistus 1.397.047 osaketta (7. suurin yhteenlaskettuna)
- ⇒ Kokonaistuotto ylitti tavoitteen
- ⇒ Fokus add-on ostoissa

Toimintaympäristö mahdollistaa yritysjärjestelyjä

Toimintaympäristö

- Vielä emme ole nähneet olennaista muutosta talouden kuvassa sijoituskohteidemme toimialoilla ja tilanne jatkuu edelleen epävarmana. Useiden sijoituskohteiden markkinatilanne on jatkunut edelleen heikkona.
- Rakennusteollisuudessa on nähtävissä merkkejä kysynnän pirstumisesta.

Yrityskaupparamarkkinat

- Yrityskaupparamarkkinan aktiivisuus on ollut katsauskaudella hyvällä tasolla ja uusien kohteiden tarjonta on jatkunut vilkkaana
- Markkinoilla on paljon sijoitettavaa pääomaa, mikä lisää kilpailua hyvistä kohteista.
- Jatkamme aktiivisesti uusien kohteiden kartoittamista, mutta tulemme edelleen säilyttämään maltin yritysostomahdollisuuksien arvioinnissa.

Muutos viestinnällisesti sijoitusyhtiöksi jatkuu

- Panostaja on muuttanut ohjeistuskäytäntönsä ja lopettaa taloudellisen ohjeistuksen julkaisemisen vuoden 2017 alusta
- Konsernin liikevoiton tulosohjauksen sijaan Panostaja tulee jatkossa tarjoamaan sijoittajille enemmän tietoa sijoituskohteiden kasvu- ja kehitysmahdollisuuksista ja Panostajan tavoitteista arvon kasvattamiseksi näissä sijoituskohteissa.
- Panostajan tavoitteena on jatkossa tukea sijoittajien mahdollisuutta muodostaa käsitys sijoituskohteiden itsenäisestä arvosta ja tuoden enemmän esille Panostajan rakennetta sijoitusyhtiönä.
- Tulosohjauksesta luopuminen on luonnollinen osa Panostajan viestinnän muutosta konsernista sijoitusyhtiöksi ja riippumaton vallitsevista markkinaolosuhteista.

Näkymät 2017

- Panostajan strategiaa on tarkoitus toteuttaa hallituilla yritysostoilla nykyisiin sijoituskohteisiin, mutta myös uusia mahdollisia sijoituskohteita kartoitetaan aktiivisesti. Myös irtaantumisten mahdollisuuksia arvioidaan aktiivisesti ja jonkin verran aikaisempaa laajemmin
- Suhdanneodotukset nykyisten sijoituskohteiden toimialoilla ovat edelleen kahtiajakoiset ja niitä leimaa edelleen epävarmuus sekä heikko ennustettavuus. Panostajan eri sijoituskohteissa näkymät vaihtelevat positiivisista heikkoihin.

2

Arvonluonnin edistäminen

13

1/30/2017

Yhtiöiden arvonluonnin edistäminen

Strateginen

- **Yhtiökohtainen omistajastrategian mukainen kehittäminen**
 - Aktiivinen ja säännöllinen arviointi ja tarkastelu;
 - Sähköisiä työkaluja hyödyntäen
- **Yhtiöiden kehittämisen digitalisointi – konseptointi**
 - Arvonluonnin moduulit ja digitaaliset työkalut
- **Yhtiöiden strategisen näkemyksen uudistaminen**
 - Johdon Forum: Digitaalinen liiketoiminta ja asiakaskokemus
 - Hallitus Forum: Tulevaisuuden johtaminen
 - Yhtiöiden hallitusten digiprojekti – Digitaalisuuden mahdollisuudet ja uudet liiketoimintamallit

Operatiivinen

- **Hyvän johtamisen yhteisön rakentaminen**
- **Johdon ja esimiesten osaamisen kehittäminen –**
 - benchmark ja hyvät käytännöt

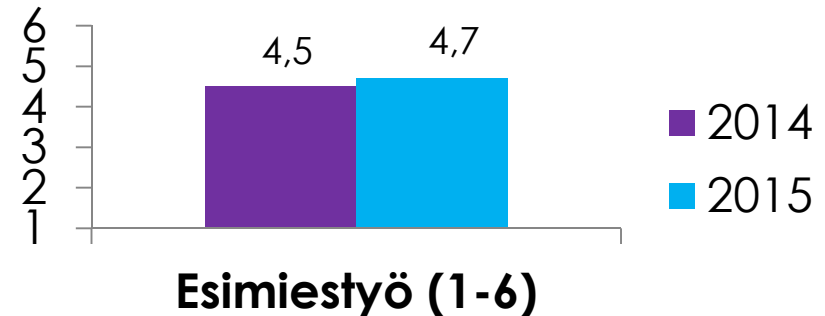
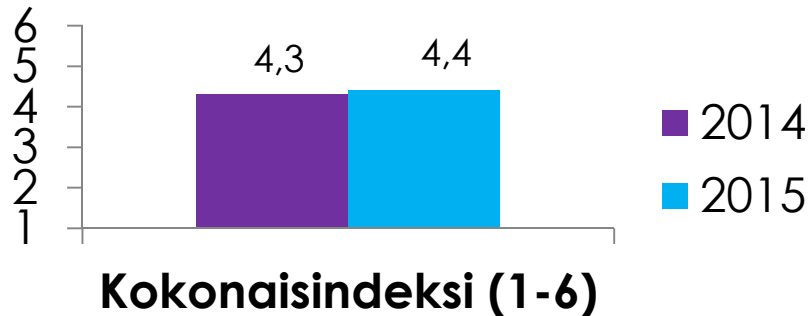
Hyvän johtamisen yhteisö; Johdon ja esimiesten kehittäminen

Aktiivinen ja jatkuva johtamisen kehittäminen vuodesta 2013 lähtien

Noin 65 % kaikista
esimiehistä osallistuu
vuosittain

Osallistujamäärät
n. 110 esimiestä vuosittain

Noin 10 valmennuspäivää
joka vuosi

Flexim Panostajan omistuksessa

Sijoitushypoteesi

Turvallisuustoimiala on murroksessa. Toimialan tuotteet eivät tuo kilpailuetua. Teknologian kehittymisen myötä palveluilla voidaan aidosti tuottaa lisäarvoa asiakkaalle. Palvelu- ja teknologiapanostuksin sekä yritysostoin on mahdollista kasvattaa toimialalle johtava tekijä

2007

- Liikevaihto 8 m€
- Tuotelähtöinen lukkoliikeketju

Palvelut

Painotus

16

30.1.2017

Arvonluonnin teemat

Omistajastrategiassa palvelukehitys keihäänkärkenä, joka vaati kulttuurimuutoksen

Maantieteellisen peiton kasvattaminen ja oman teknologian hankkiminen mm. Bewator Oy (Flexim) 2009

Vahva panostus omaan Safea – tuoteperheeseen ja teknologiaan

Asiantunteva hallitus ja johto. Kasvun mahdollistaminen ja hallitseminen

2014

Flexim Security

- Liikevaihto 34 m€
- Toimialan innovatiivinen edelläkävijä

Palvelut

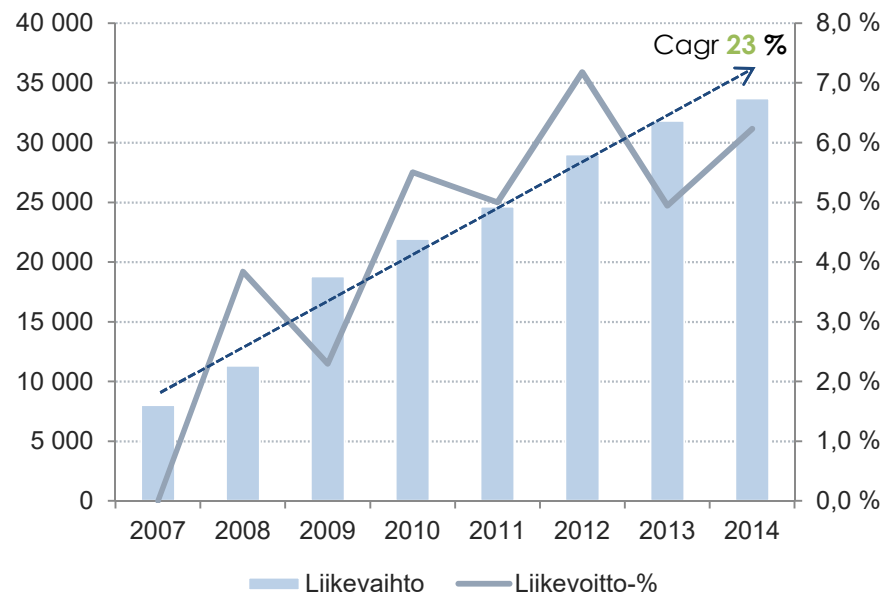

Painotus

Flexim Panostajan omistuksessa – tuotto ylitti IRR 22 %

– Liikevaihto ja liikevoitto-% omistusaikana

8/2015

on myynyt

Flexim Security

Flexim Security Oy:n

ASSA ABLOY

Assa Abloy Oy:lle

Myyntivoitto

12,3 m€

3

Hankinta

18

1/30/2017

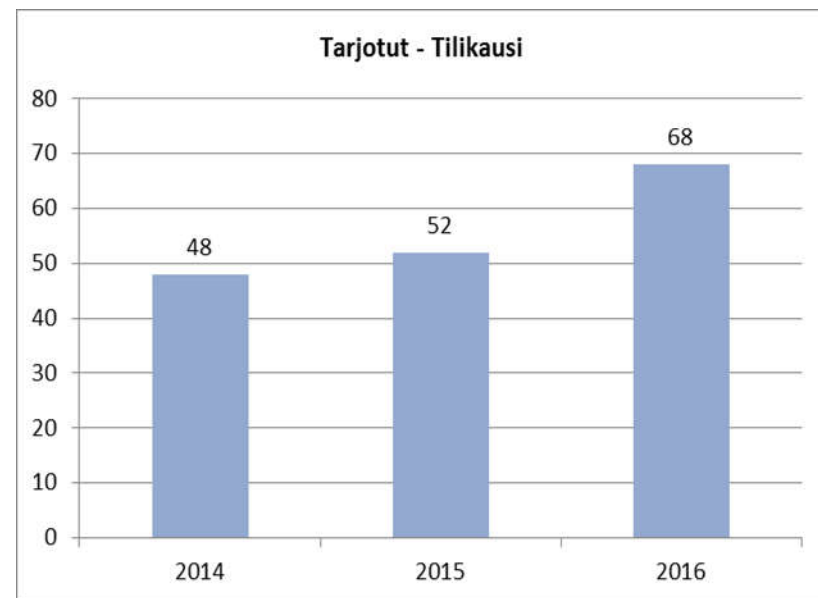

Panostajan sijoituskriteerit

	<ul style="list-style-type: none">• Suomalaiset yritykset
> 50 %	<ul style="list-style-type: none">• Enemmistöomistus
5 – 50m €	<ul style="list-style-type: none">• Liikevaihto 5 -50 miljoonaa euroa (EV 10 -30)
€+	<ul style="list-style-type: none">• Ennustettava positiivinen kassavirta
	<ul style="list-style-type: none">• Toimiala, jossa on merkittävää kasvupotentiaalia joko orgaanisen kasvun tai yritysostojen kautta
TOP 3	<ul style="list-style-type: none">• Mahdollisuus saavuttaa merkittävä markkina-asema

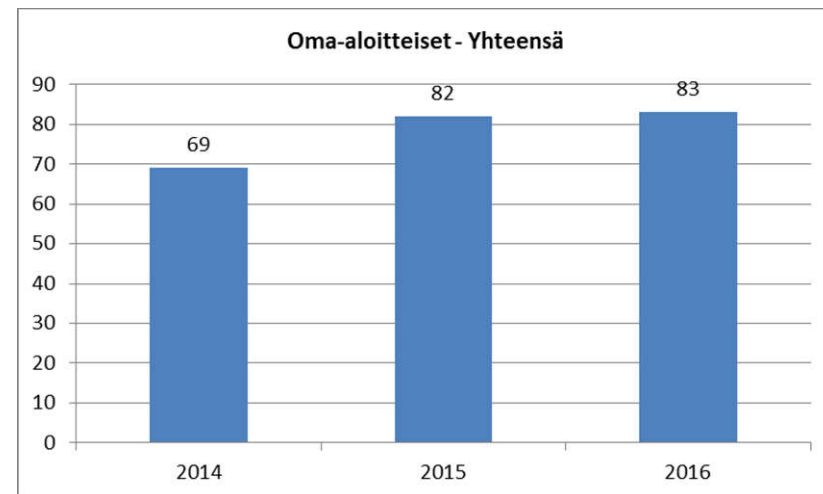
Deal Flow (1)

- Ulkoapäin tarjottujen määrä "all time high" – tasolla
 - Markkina on erittäin vilkas
 - Markkinointi investointipankkien ja yritysvälittäjien suuntaan aktiivista
 - Deal Flow välittäjä-painotteista
 - Valtaosa (75-80%) sijoituskriteerit täyttäviä
- Tilikausi 2017
 - Markkina näyttäisi jatkuvan vilkkaana
 - Markkinointitoimenpiteet suunnataa erityisesti yritysten ja yrittäjien suuntaan
 - Tarkoituksena nostaa yrittäjien omia yhteydenottoja

Deal Flow (2)

- Oma Sourcing
 - Kappalemääräinen sisäinen tavoite haastava, mutta saavutettiin
 - Myös yhteydenottoja ja neuvotteluita yritysten ja yrittäjien suuntaan saatiin aikaiseksi ennätysmäärä
 - Toisaalta oma sourcing kärsi jossain määrin ulkoisen Deal Flow'n suuren määrän takia
- Tilikausi 2017
 - Määrällinen tavoite kuten 2016
 - Painopiste DF-laadussa ja markkinoinnissa

4

Omistusrakenne

22

1/30/2017

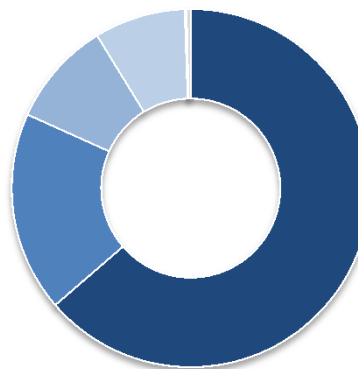

Ankkuriomistaja tuo vakautta

20 suurinta omistajaa 31.10.2016

	% Osakkeista
1 Treindex Oy	10,81 %
2 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	8,11 %
3 Koskenkorva Matti	7,71 %
4 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia	6,60 %
5 Koskenkorva Maija	6,45 %
6 Koskenkorva Mikko	2,77 %
7 Koskenkorva Mauno	2,55 %
8 Malo Hanna	2,19 %
9 Kumpu Minna	2,19 %
10 Johtopanostus Oy	1,96 %
11 OP-Henkivakuutus Oy	1,95 %
12 Porkka Harri	1,78 %
13 Leino Satu	1,58 %
14 Lähitapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	1,28 %
15 Koskenkorva Helena	1,22 %
16 Pravia Oy	1,20 %
17 Koskenkorva Pekka	1,11 %
18 Haajanen Taru	1,00 %
19 Koskenkorva Karri	0,99 %
20 Koskenkorva Johanna	0,83 %
Yhteensä	64,30 %

Omistusjakauma 31.10.2016

	% Osakkeista
Kotitaloudet	62,45
Yritykset	18,08
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10,76
Julkisyhteisöt	8,19
Voittoa tavoittelemattomat	0,12
Ulkomaat	0,04
Muut	0,37

- Johdon omistus sisäpiirirekisterin mukaan yhteensä 1.397.047 kpl, 2,66% (ei sisällä omistusta Johtopanostus Oy:n kautta)
- Matti ja Maija Koskenkorvan sekä heidän lastensa omistusosuus yhteensä 32,12 % (sisältää omistuksen Treindex Oy:n kautta)

panostaja

Omistamme ja kehitämme
suomalaisia pk-yrityksiä

Juha Sarsama

Toimitusjohtaja

040 774 2099

juha.sarsama@panostaja.fi

www.panostaja.fi